

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROPOS CENTRINIO BANKO NUOMONĖ

2005 m. gruodžio 15 d.

dėl pasiūlymo dėl EB reglamento dėl mokėtojo informacijos, pateikiamos pervedant lėšas

(CON/2005/56)

(2005/C 336/07)

2005 m. spalio 14 d. Europos centrinis bankas (ECB) gavo Europos Sąjungos Tarybos prašymą pateikti nuomonę dėl „Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl mokėtojo informacijos, pateikiamos pervedant lėšas“ (KOM(2005) 343 galutinis) (toliau — pasiūlytas reglamentas) ⁽¹⁾.

ECB kompetencija teikti nuomonę yra visų pirma grindžiama Europos bendrijos steigimo sutarties 105 straipsnio 4 dalies pirma įtrauka, siejant su 105 straipsnio 2 dalies ketvirta įtrauka, kadangi pasiūlytas reglamentas yra susijęs su Europos centrinių bankų sistemos (ECBS) pagrindiniu uždaviniu skatinti sklandų mokėjimo sistemų veikimą ⁽²⁾. Vadovaudamasi Europos centrinio banko darbo reglamento 17 straipsnio 5 dalies pirmu sakiniu, Valdancioji taryba priėmė šią nuomonę.

1. Tarpinių mokėjimo paslaugų teikėjų išpareigojimai

- 1.1 Pasiūlyto reglamento 3 straipsnio 6 dalyje pateiktas „tarpinio mokėjimo paslaugų teikėjo“ (toliau — tarpinis MPT) apibrėžimas nurodo mokėjimo paslaugų teikėją (toliau — MPT), „kuris nėra nei mokėtojo, nei gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas ir kuris dalyvauja lėšų pervedimo procese“. Kadangi tiek mokėjimo, kliringo ir atsiskaitymų sistemų operatoriai, tiek pranešimų paslaugų teikėjai dalyvauja lėšų pervedimo procese, atrodo, kad jie patenka į pasiūlyto reglamento taikymo sritį.
- 1.2 Tačiau tokie operatoriai ir paslaugų teikėjai neturi tiesioginio kliento ryšio su mokėtojais ar gavėjais ir todėl neturi visos pasiūlytu reglamentu reikalaujamos informacijos. Todėl pareigos turėtų būti nustatytos tik kredito įstaigoms, kurios turi tiesioginius ryšius su klientais ar finansiniams subjektams, esantiems mokėjimų grandinės pervedant lėšas dalimi, kadangi tokie subjektai turėtų būtina informaciją ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Ši nuomonė grindžiama pasiūlyto reglamento redakcija, dėl kurios su ECB buvo oficialiai konsultuojamasi, t. y. 2005 m. liepos 26 d. redakcija. Tačiau ECB žinoma, kad pasiūlytas reglamentas buvo toliau tobulinamas Tarybos darbo grupės lygiu JK pirmininkavimo metu.

⁽²⁾ Be to, ECB kompetencija teikti nuomonę yra grindžiama Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto 22 straipsniu dėl ECB ir nacionalinių centrinių bankų uždavinio užtikrinti, *inter alia*, kliringo ir mokėjimo sistemų veiksmingumą ir patikimumą Bendrijoje ir su kitomis šalimis.

⁽³⁾ T. y. informaciją, reikalaujamą pagal pasiūlyto reglamento II ir III skyrius. 2005 m. vasario 4 d. ECB nuomonės CON/2005/2 Europos Sąjungos Tarybos prašymu dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui, įskaitant terorizmo finansavimą 12 pastraipoje ECB pateikė panašią pastabą (OL C 40, 2005 2 17, p. 9). Toje nuomonėje ECB atkreipė dėmesį į faktą, jog mokėjimo sistemos operatoriai gali patikrinti tik ar tam tikra informacija yra langelyje; jie negali patikrinti tos informacijos kokybės, išsamumo, tikslumo ar prasmingumo. ECB rekomendavo, kad mokėjimo sistemos operatoriams nebūtų taikomas reikalavimas nustatyti tikrojo savininko tapatybę, nepažeidžiant mokėjimo sistemos operatorių pareigos užtikrinti, kad į mokėjimo sistemas įvesti mokėjimo nurodymai gali būti efektyviai atsekami tinkamo sistemos dalyvių tapatybės nustatymo būdu.

- 1.3 Atsižvelgiant į anksčiau išdėstytą, ECB primygtinai rekomenduoja, kad pasiūlytas reglamentas aiškiai nustatytų, jog jis netaikomas nei mokėjimo, kliringo ir atsiskaitymų sistemų operatoriams, nei pranešimų paslaugų teikėjams, bei įtraukti aiškinamąją konstatuojamąją dalį. Ši išimtis nepažeistų tokių sistemų operatorių pareigos užtikrinti, kad į šias sistemas įvesti mokėjimo nurodymai tinkamo sistemos dalyvių tapatybės nustatymo būdu gali būti efektyviai atsekami. Šiuo atžvilgiu ECB pažymi, kad Trečiosios pinigų plovimo direktyvos konstatuojamoji dalis paaiškina, jog ta direktyva netaikoma fiziniams arba juridiniams asmenims, kurie kredito arba finansų įstaigoms tik teikia pranešimų arba kitas pagalbines lėšų pervedime naudojamas sistemas arba kliringo ar sureguliuojamas sistemas⁽¹⁾.
- 1.4 Be to, pasiūlyto reglamento 13 straipsnio 2 dalis yra susijusi su tarpinio MPT pareigomis tais atvejais, kai jis negauna išsamios informacijos apie mokėtoją. Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) Specialios rekomendacijos VII: pavedimai peržiūrėtos aiškinamosios notos⁽²⁾ (toliau — aiškinamoji nota) 12 ir 13 pastraipos nenustato panašaus reikalavimo informacijai. Šiuo atžvilgiu ECB nepritaria pasiūlymui, jog tarpinis MPT būtų atsakingas už gavėjo MPT informavimą, kad informacija yra neišsami. Šią pareigą labiau tiktų nustatyti tiesiogiai susijusioms šalims, tai yra mokėtojo MPT ir gavėjo MPT, kadangi jie bet kuriuo atveju turėtų reikalaujamą informaciją pagal pasiūlyto reglamento II ir III skyrius. Tarpinis MPT turėtų turėti tik pareigas, nustatytas pasiūlyto reglamento 12 straipsnyje ir 13 straipsnio 1 dalyje, kurie reikalauja, kad visa informacija apie mokėtoją, gauta su lėšų pervedimu, būtų išsaugojama pervedime, ir kad tokia informacija būtų saugoma penkerius metus. Todėl pasiūlyto reglamento 13 straipsnio 2 dalį reikėtų išbraukti.

2. Apibrėžimai

- 2.1 Bendrai pastebint, būtų pageidautina užtikrinti kiek įmanoma daugiau nuoseklumo tarp pasiūlytos direktyvos dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje⁽³⁾ 4 straipsnyje pateikiamų apibrėžimų ir pasiūlyto reglamento apibrėžimų, ypač pasiūlyto reglamento 3 straipsnio 8 dalyje pateikto „mokėjimo paslaugų vartotojo“ apibrėžimo.
- 2.2 FATF Speciali rekomendacija VII dėl pavedimų (toliau — SR VII) aiškiai apima finansų įstaigas, įskaitant pinigų siuntėjus. Pasiūlytame reglamente nėra aiškios nuorodos į pinigų siuntėjus. Labai tikėtina, jog pasiūlyto reglamento 3 straipsnio 5 dalyje pateikiamas „mokėjimo paslaugų teikėjo“ apibrėžimas apimtų pinigų siuntėjus, tačiau, siekiant užtikrinti, kad pasiūlytas reglamentas būtų aiškiai suderintas su SR VII, į jį galėtų būti įtraukta nuoroda į pinigų siuntėjus.
- 2.3 Be to, turėtų būti pridėtas „unikalaus identifikatoriaus“ apibrėžimas, kuris turėtų atspindėti įvairias galimas duomenų, reikalaujamų mokėtojui identifikuoti, kombinacijas.

3. Komerciniai sandoriai

- 3.1 ECB pažymi, kad pasiūlyto reglamento 6 konstatuojamoji dalis yra susijusi su išimtimi, tam tikromis sąlygomis taikoma, *inter alia*, „komercinių sandorių“ lėšų pervedimams. Nepateikiamas joks sąvokos „komercinis sandoris“ apibrėžimas, tačiau 2 straipsnio 2 dalis nustato, kad pasiūlytas reglamentas „netaikomas kreditine ar debetine kortele arba kita panašia mokėjimo priemone atlikto komercinio sandorio lėšų pervedimui“.

⁽¹⁾ 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/60/EB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui 34 konstatuojamoji dalis (OL L 309, 2005 11 25, p. 15).

⁽²⁾ Pateikiama FATF tinklalapyje www.fatf-gafi.org.

⁽³⁾ „Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje ir iš dalies keičiančios Direktyvas 97/7/EB, 2000/12/EB ir 2002/65/EB“, 2005 m. gruodžio 1 d., KOM(2005) 603 galutinis, pateikiama Komisijos tinklalapyje www.europa.eu.int.

- 3.2 Aiškinamosios notos 10.a pastraipa nenaudoja specialios sąvokos „komercinis“. Ji teigia, kad SR VII neapima kreditine ar debetine kortele atliktų sandorių pervedimų, jei visuose to sandorio pervedimuose nurodomas kreditinės ar debetinės kortelės numeris. Tačiau 10.a pastraipa taip pat nurodo, kad, kai kreditinės ar debetinės kortelės naudojamos kaip mokėjimo sistema pinigų pervedimui atlikti, joms SR VII yra taikoma, ir pranešime turėtų būti pateikiama būtina informacija. Tai reiškia, kad SR VII daro skirtumą tarp kortelių naudojimo mokėjimui už prekes ir paslaugas (kam SR VII netaikoma) ir kortelių naudojimo kredito pervedimams atlikti (kam SR VII yra taikoma). ECB siūlo naujai suformuluoti pasiūlyto reglamento 6 konstatuojamąją dalį ir 2 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą siekiant jį labiau suderinti su aiškinamąja nota ⁽¹⁾.
- 3.3 Bendrai atrodo, kad pasiūlyto reglamento 2 straipsnio 2 dalis yra grindžiama prielaida, jog mokėtojo ir (arba) gavėjo MPT visada gali nustatyti, ar kreditinės ir debetinės kortelės buvo naudojamos mokėjimui už prekes ir paslaugas, ar kredito pervedimams atlikti. Tačiau ši prielaida nėra visada teisinga, kadangi tokiems sandoriams gali būti naudojamos visų rūšių mokėjimo priemonės. Kai mokėjimas atliekamas kreditine ar debetine kortele, tik kreditinės ar debetinės kortelės sistemos savininkas/operatorius gauna informaciją, pagal kurią jis gali nustatyti sandorio tikslą. Mokėtojo ir gavėjo MPT gauna tik informaciją, būtiną atlikti sandorį kliento sąskaitoje, t. y. jie negauna jokios informacijos apie sandorio tikslą. Todėl tvarka, pagal kurią MPT privalėtų tikrinti tokių sandorių tikslą, neprisidėtų prie sklandaus mokėjimo sistemų veikimo. Todėl, nors ECB ir supranta norą netaikyti reikalavimo pateikti išsamią informaciją apie mokėtoją sandoriams, atliktiems naudojant kreditinę ar debetinę kortelę mokėjimui už prekes ir paslaugas, atrodo, kad pasiūlymas yra neįvykdomas, kadangi subjektai, kuriems taikomas pasiūlytas reglamentas, neturi jokių priemonių, kurios jiems visais atvejais leistų nustatyti mokėjimo priežastį. Tačiau gali būti, kad 2 straipsnio 2 dalis numato atvejį, kai atsiskaitymas (per mokėtojo MPT) už sąskaitą, susijęs su mokėtojo atliktu sandoriu kredito kortele, nėra kredito pervedimo, kuris galėjo būti inicijuotas kredito kortele, dalis, bet visiškai atskiras mokėtojo kredito pervedimas kredito kortelių bendrovei. Tokiu atveju ECB sutinka su 2 straipsnio 2 dalies turiniu, tačiau, siekiant teisinio aiškumo, siūlytų pasiūlytame reglamente tai paaiškinti plačiau.

4. Paketinis duomenų perdavimas

Pasiūlyto reglamento 7 straipsnio 2 dalis reglamentuoja paketinį duomenų perdavimą gavėjams ne Bendrijos teritorijoje. Tokie perdavimai yra susiję su vieno mokėtojo atskirais lėšų pervedimais keliems gavėjams, kurie buvo sugrupuoti, ir kurie po to paprastai „išgrupuojami“ pirmojo MPT proceso metu ar mokėjimo sistemos operatoriaus, o po to surūšiuojami pagal gavėjo MPT. Todėl nei gavėjas, nei jo MPT negalės nustatyti, kad gautos lėšos iš pradžių buvo pervestos paketiniu duomenų perdavimu. Jei gavėjas yra šalyje, kuri yra FATF narė, ta šalis taip pat privalo taikyti SR VII. Taigi, gavėjo MPT, siekdamas gauti atitinkamą informaciją, turėtų kreiptis į mokėtojo MPT, kuris yra Bendrijoje, arba pirmąjį tarpinį MPT. Todėl pažymima, kad paketinių duomenų perdavimų naudojimas tarptautiniu lygiu sukels didelį prašymų pateikti informaciją apie mokėtoją skaičių.

5. Susitarimai su teritorijomis arba šalimis už Bendrijos ribų

Pasiūlyto reglamento 18 straipsnis nustato, kad Europos Komisija gali įgalinti valstybes nares sudaryti susitarimus su į Bendrijos teritoriją neįeinančiomis šalimis arba teritorijomis, kuriuose yra nuostatų, leidžiančių nukrypti nuo pasiūlyto reglamento. Tokiam įgaliojimui turi būti įvykdytos kelios sąlygos. Atsižvelgiant į finansų rinkų Europos Sąjungoje konsolidavimą ir Bendros mokėjimų eurais erdvės plėtojimą, atrodo, kad

⁽¹⁾ ECB taip pat atkreipia dėmesį į šiek tiek klaidinančią aiškinamosios notos terminologiją, kuri mini kortelių naudojimą kaip „mokėjimo sistemas“, kai ji teigia, kad SR VII taikoma kredito pervedimams naudojamiems mokėjimams kortele.

įgaliojimo reikalavimo tikslams pasiekti pakanka pirmos ir trečios sąlygos (t. y., kad šalis arba teritorija bendrai naudotųsi pinigų sąjunga su konkrečia valstybe nare arba sudarytų dalį konkrečios valstybės narės valiutos zonos ir kad ji reikalautų, kad jos jurisdikcijoje esantys MPT taikytų tokias pačias taisykles, kaip nustatyta pasiūlytu reglamentu). Todėl antra sąlyga (kad šalis arba teritorija būtų konkrečios valstybės narės mokėjimo ir kliringo sistemų narė) galėtų būti išbraukta.

6. Projekto rengimo pasiūlymai

Kai pirmiau išdėstytos rekomendacijos lemtų pasiūlyto reglamento pakeitimus, projekto rengimo pasiūlymai yra pateikiami pridedamame priede.

Pasirašyta Frankfurte prie Maino, 2005 m. gruodžio 15 d.

ECB pirmininkas

Jean-Claude TRICHET

PRIEDAS

PROJEKTO RENGIMO PASIŪLYMAI

KOMISIJOS SIŪLOMAS TEKSTAS ⁽¹⁾ECB SIŪLOMI PAKEITIMAI ⁽²⁾

1 pakeitimas

6 konstatuojamoji dalis

[Siūloma įtraukti naują 6 konstatuojamąją dalį ir atitinkamai naujai sunumeruoti toliau einančias konstatuojamąsias dalis.]

Šio reglamento reikalavimus turėtų vykdyti tie lėšų pervedimų vykdymą užtikrinantys subjektai mokėjimų grandinėje, kurie turi kliento ryšį su mokėtoju ir gavėju. Kadangi nei mokėjimo, kliringo ir atsiskaitymų sistemų operatoriai, nei pranešimų paslaugų teikėjai neturi tokio kliento ryšio, jiems šis reglamentas netaikomas.

Pagrindimas — Žr. nuomonės 1.1-1.3 pastraipas

2 pakeitimas

6 konstatuojamoji dalis

(6) Dėl mažesnės pinigų plovimo arba teroristų finansavimo rizikos, susijusios su komercinio sandorio lėšų pervedimu, arba kai mokėtojas ir gavėjas yra mokėjimo paslaugų teikėjai, veikiantys savo vardu, tikslinga tokiems pervedimams netaikyti šio reglamento su sąlyga, kad juos visada galima atsekti iki mokėtojo.

(6) **Esant mažesnei pinigų plovimo arba teroristų finansavimo rizikai, susijusiai su lėšų pervedimu, tokiems pervedimams tinkama šio reglamento netaikyti. Šios išimtys apima kreditines ar debetines korteles, grynujų pinigų išdavimus bankomatuose, tiesioginius debetus, čekius, mokesčių, baudų ar kitokių mokesčių mokėjimus, ir kai mokėtojas ir gavėjas yra mokėjimo paslaugų teikėjai, veikiantys savo vardu.**

Be to, siekiant atspindėti nacionalinių mokėjimo sistemų ypatumus, valstybės narės gali daryti išimtį elektroniniams „žiro“ mokėjimams su sąlyga, kad juos visada galima atsekti iki mokėtojo. Jei valstybės narės kreipėsi dėl išlygos elektroniniams pinigams Direktyvoje 2005/60/EB, ta išlyga taip pat turėtų būti taikoma šiame reglamente, su sąlyga, kad sandorio suma neviršija 1 000 EUR.

Pagrindimas — Žr. nuomonės 3.1-3.3 pastraipas

3 pakeitimas

2 straipsnio 2 dalis, pirma pastraipa

2. Šis reglamentas netaikomas kreditine ar debetine kortele arba kita panašia mokėjimo priemone atlikto komercinio sandorio lėšų pervedimui su sąlyga, kad visuose to komercinio sandorio lėšų pervedimuose nurodomas unikalus identifikatorius, kurio pagalba galima atsekti sandorį iki mokėtojo.

2. Šis reglamentas netaikomas kreditine ar debetine kortele arba kita panašia mokėjimo priemone atlikto sandorio lėšų pervedimui, **išskyrus atvejus, kai kreditinė ar debetinė kortelė naudojama kredito pervedimui atlikti**, su sąlyga, kad visuose to sandorio lėšų pervedimuose nurodomas unikalus identifikatorius, kurio pagalba galima atsekti sandorį iki mokėtojo.

Pagrindimas — Žr. nuomonės 3.1-3.3 pastraipas

⁽¹⁾ Kursyvu pagrindiniame tekste nurodomos teksto dalys, kurias ECB siūlo išbraukti.

⁽²⁾ Stambiu šriftu pagrindiniame tekste nurodomas ECB naujai pasiūlytas tekstas.

4 pakeitimas

2 straipsnio 2 dalis, antra pastraipa

[Siūloma įtraukti naują 2 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą ir esamą 2 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą pernumeruoti trečią jos pastraipą.]

Šis reglamentas netaikomas mokėjimo, kliringo ir atsiskaitymų sistemoms ar pranešimų paslaugų teikėjams.

Pagrindimas — Žr. nuomonės 1.1-1.3 pastraipas

5 pakeitimas

3 straipsnio 5 dalis

5. mokėjimo paslaugų teikėjas — fizinis arba juridinis asmuo, kurio veikla apima mokėjimo paslaugų teikimą mokėjimo paslaugų vartotojams;

5. mokėjimo paslaugų teikėjas — fizinis arba juridinis asmuo, **įskaitant pinigų siuntėjus**, kurio veikla apima mokėjimo paslaugų teikimą mokėjimo paslaugų vartotojams;

Pagrindimas — Žr. nuomonės 2.2 pastraipą

6 pakeitimas

3 straipsnio 8 dalis

8. mokėjimo paslaugų vartotojas — fizinis arba juridinis asmuo, kuris naudojasi mokėjimo paslauga kaip mokėtojas arba gavėjas;

8. mokėjimo paslaugų vartotojas — fizinis arba juridinis asmuo, kuris naudojasi mokėjimo paslauga **arba** kaip mokėtojas, arba **kaip** gavėjas, arba **kaip mokėtojas ir gavėjas**;

Pagrindimas — Žr. nuomonės 2.1 pastraipą

7 pakeitimas

3 straipsnio 10 dalis

[Šiuo metu 3 straipsnio 10 dalies nėra — siūloma pridėti naują apibrėžimą.]

10. **unikalus identifikatorius** — pagal pervedimui atlikti naudojamos mokėjimo ir atsiskaitymo sistemos arba pranešimų sistemos protokolus mokėjimo paslaugų teikėjo nustatyta raidžių, skaičių ar simbolių kombinacija.

Pagrindimas — Žr. nuomonės 2.3 pastraipą

8 pakeitimas

13 straipsnio 2 dalis

2. Jeigu 1 dalyje nurodytu atveju tarpinis mokėjimo paslaugų teikėjas negauna išsamios informacijos apie mokėtoją, perveddamas lėšas, jis apie tai praneša gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui. [Išbraukti.]

Pagrindimas — Žr. nuomonės 1.4 pastraipą

9 pakeitimas

18 straipsnio 1 dalis, antra pastraipa, b punktas

b) ji yra konkrečios valstybės narės mokėjimo ir kliringo sistemų narė; b) [Išbraukti.]

Pagrindimas — Žr. nuomonės 5 pastraipą